

اکل و شرب ایله هوتل اجرتی بوراده ، اوروپا و سائر بلاد متمدنده اولدینی کبی بهالی دکدر . اورته حلالی بر آدم آیده اون لیرالق بر مصرفه غایت اینی بر یاز موسمنی کچیره بیلیر .

بوراده بیروت والیسی حازم بك افندیله بر ساعت قدر کوروشمک نصیب اولدی . مشارالیه جداً حزم و احتیاطه مالک بر ذاتدر . حد ذاتنده کبر و عظمت دنیان خصلت بو آدنده اصلاً یوقدر . انئی سیاحتده بیروت ولایتک کوچ اداره لی بریر اولدینی مشارالیهک بیاناتدن استشمام ایتدم .

لبنانده آثار عمران و ترقی کرکی کبی مشهوددر؛ حتی بر چوق ممالک عثمانیهک مغبوط و محسودی بولمقددر . آسایش و امنیت معنای حقیقیسیله بوراده حکفرما اولمقله برابر ، زراعت و فلاحت دخی صوک درجه مترقی بر حالده در . آمریکا ، اوروپا و مصره مهاجرت ایدن لبنانیلر کندی یوردلرینی اصول جدید زراعیه دائره سنده اعمار ایلمکی اوکرمشلدرد . یاز موسمنی کچیرمک و بو عثمانی اولکه سنی یقیندن مشاهده ایتک ایچون هر سینه بیکلرجه مسافر ، سیاح بورایه کلکده اولدقلرندن اهالینک دها زیاده مستفید اولمیرینه خدمت ایدیورلر .

عالیه قصبه سی بر مدیریت مرکزی اولوب ، مدیرک معیتده بر چوق ژاندارمه بولنوب ، آسایش کرکی کبی محافظه ایدلمکده در . جبل لبنان اهالیسی قناعتکار و فقیر زراع و فلاحیندن مرکدر . بورالرده هر درلو یازلق و قیشلق سبزه و میوه یتشمکده در . آنجق چیلکی استانبولککی قدر طاتلی و لذتلی اوله میور . جبل لبنانی احاطه ایدن طاغ ذروه لری قیش زمانی کاملاً قار ایله اورتولیر . بورالری عمران و تکامله او قدر مستعددرکه ، امثاله هیچ بریده تصادف اولمز .

جبلک ایلری کلن اشرافندن بر ذات ایله کوروشمک نصیب اولدی . احوال حاضره محلیه ایله لبنانیلرک مطالبنی کندیسندن استیضاح ایلدم . سیاسیاته اوغراشمدیغنی و فقط اسمنی یاد ایتیه جکمی وعد ایدرایسه ، بکا هر حقیقی بی طرفانه سویلیه جکمی وعد ایتدی . بنده دلخواهه موافق بر صورتده طاورانه جغمی کندیسنه وعد ایتدیکم ایچون بکا آتده کی معلوماتی ویرمک لطفنده بولندی :

§

لبناندرک مطالبی . — جبل لبنان اهالیسی غایت فقیر اولدقلری ایچون سیاحین یوزندن یاز وقتی پاره قازانیورلر . بورایه کلن سیاحلر سیاه سنده اهالی بر چوق پاره قازانیر و قیش زماننده عائله لرله برابر مستریحانه و منزویانه بر صورتده کچیرلر . فقط جبل سواحله نده براسکله ولیماتک فقدانی یوزندن بورایه آمد شد ایدن سیاحین بر چوق صعوبانه دوچار اولدقلرندن کثرتله بورایه سیاحین کله مامکده اولدقلرینه بناء مذکور احتیاجک رفعی ضمتنده جبل اهالیسی طرفندن برلیماتک کشادی ایچون دولته مراجعت اولندیغنی کبی ، عین زمانده مذکور

اصلاح نفس ایتیورز . « بری یابار بیکه دو قنور » فهو اسنجه بر عنصر یابیور ، قوجه بر ملتله برابر بر اسلام حکومتی دها محو و پریشان اولوب کیدیور . اه ذوالجلال انجمنی خیر ایله .

استوتغارتده اناطولی حصارلی

محمد خیرالدین

فکالایب

هندستانه فخر فخر صمزدنه :

هند یولنده

۵

جبل لبنانه امرالی :

بوصوک زمانلرده جبل لبنانده باشلامش اولان جریان سیاسی یی آکلامق و حقیقتک نهدن عبارت اولدیغنی اوکرمک و بوبابده جریده من قارئیرینه معلومات ویرمک ایچون بیروتدن جبل لبنانه کیتدم . بیروتدن جبله شمندوفرله کیدیور . بوشمندوفر امتیازینی و قتیله بیروت اشرافندن (بهم) لر آلمش و یوز بیک لیرا پاره مقابلنده برفرانسز قومپانیه سینه صائمشلردر . شمندوفر طار خطلی و مرتفع تپه لره تهلکه سز چیه بیلیمک ایچون دیشلی یابلشدر . شیمدی ایسه دها مکمل برحاله افراغی ایچون تشبثات مقتضیه توسل ایدلمک اوزره در . جبل متعدد و منتشر قصبه لردن مرکب اولوب بری و بحری اوله رق ایکی قسمه تفریق ایدیله بیلیر . شمندوفر بیروت استاسیونندن مفارقت ایدر ایتمز برقچ دقیقه صکره بر برینی ولی ایدن اوچ تونلدن مرور ایله جسته ، جسته و آهسته مرتفع بر طریق سالك اولور .

بیروتی ترک ایدوب بر ساعت صکره (عالییه) قصبه سینه مواصلته (القصر الجدید) هوتله ایندم . بوقصبه سطح مجردن آلتی یدی یوز مترو ارتفاعه مالک ، آب و هوایی لطیف ، هر طرفی معمور و تمیز بر یردر . اطراف اربعه سنده کوشکر ، سرایلر ، کوزل منظره لی خانه و باغچه لر طرح و انشا ایدلش ؛ یاز وقتی راحت کچیرمک ایستیان اغنیالرک یواسی مقامنده بولنیور .

بیروت والیسنک بوراده بر اقامتکاهی وارددرکه هر صباح بیروته اینوب امور مودوعه سنی رؤیت ایتدکن صکره افشاملین عالییه عودت ایدر .

بوراده بیروتدن کلن اغنیا و ارباب ثروت ادبی و فضیلتکارانه برحیات کچیرمیوب ، بوتون وقتلرینی سفاهت و قمار ایله امرار ایدرلر . کیجه طمانندن صکره قمار او یونی هر یرده اوینا نمقدده اولدیغنی کبی (آلاتیه) تعمیر اولنان رقصخانه لرده ایکنجی و اوچنجی طبقه ده بولنان اهالینک ازدحامکاهی تشکیل ایدیور . شایان دقت برشی وار ایسه

عدده مالك اولان طوائف سائرہ دائماً دولت عليه نفوذيله آنك مرجعيتى نفوذ اجنبى به ترجيح ايدىورلر . بونك سببى ايسه ، بيوك بركتله تشكيل ايدن طائفه و جماعتلر تگلبندن آنجق بوسايله ده - ايجابنده - تخلص كريبانه موفق اوله بيله جكلرى تخمين ايتدكلرندن ناشيدر .

لبنانيلرك اك مهم مطالبلرندن بريده داخلى تمميز محكمه سنك تشكيل و دعاوى مميزه نك استانبوله كيتماسى كيفيتيدر كه بومطلبك ده غير قابل ترويج اولديغنى آكلادم . زيرا بويله برحقه مالك اولمق و بونى طابده اصرار و الحاح ايتك اصلا طوغرى اوله ماز . بومطلبك ترويجى الك زياده آرزو ايدنلر ده اهالى محليه اوليوب ممالك اجنبيه ده يشايان جبل اهالى سيدر . خارجده يشايانلرك ايسه بويله برطلبه حق و صلاحيتلرى يوقدر . دولت عليه ، ظن ايدرم كه هيچ بر وقت لبنانيلرك بو آرزولرينه اشتراك ايتمز . اشتراك ايتمه مكدده معذوردر . چونكه بويله برحقوقه لبنانيلر مالك اولورلر ده دولت عثمانيه ايله هر درلو رابطه لرى جوزيله جكددر . بناءً عليه بوبابده الحاح ايتاملرى مخاطبمه نصيحت ايتدم .

§

لبنانه اجنبى نفوذى . - جبل لبنانده فرانسه نفوذى يوق دكلدر . فقط زعم و تصور اولندينى قدر شايان اهميت دكلدر . جبل اهالى سيله اجنيلر و فرانسه دولتى بيتنده حقيقت حالده طوغرىدن طوغرى به بر رابطه اوليوب ، انجق رابطه مذكوره صرف دينى بر شكلده اولوب ، اوده مارونيلرك فرانسه ايله ديناً - لاسياسه - مربوط بولمكلرندن عبارتدر .

بو رابطه به اك زياده خدمت ايدن مارونى بطريقيله فرانسه قونسولوسلريدركه ، هر ايكيسى ده ظن و تخمين ايدلديكى قدر بوتون اهالى اوزرنده مطلوب درجه ده نفوذ مالك بولميورلر .

بونفوذ كنجه طبعيله و مزور زمانله حاصل اولمش برشيدر . زيرا فرانسه حكومتى بونفوذى تايمين ايجون اوتهدن برو بيوك فداكارلقلر اختياريله لبنانيلره و بالخاصه مارونيلره مكاتبلر ، خسته خانلر و مؤسسات خيريه انشا ايدلديكى كې ، هر سنه جبل فقراسنه توزيع اولمق اوزره بطريقلى واسطه سيله مبالغ كليه توزيع ايتك صورتيله موفق اولمشدر . ايشته فرانسه نفوذى بوجهله جسته جسته لبنانه كيروب كوكلشمشدر .

بونكله برابر لبنان اهالى سى ينه دولت عليه عثمانيه به مربوط بولميورلر . چونكه لبنانيلر اى بيليورلر كه ، بوكون ايجنده يوزمكدده اولدقلى رفا و سعادت تماميله دولت عليه طرفندن كنديلرينه و قتيله بخش و احسان اولمش برنعمتدر . بونعمته ايسه ، ير يوزنده يشايان هيچ بر قوم مالك دكلدر .

عسكرلكدن ، ويركودن ، هر درلو تكاليف رسميه و اميريه يي دولت عثمانيه به تقسيم ايتمكدن معفو و آزاده بولسان لبنان اهالى سى

لبنانك كمر ك و صفيه و سائر معاملاتيله وارداتى دولت عليه به تركه بر ديه جكلرى يوقدر . مذكور لبنانك آجيلمسندن كرك دولت و كرك لبنان اهالى سى سويآ استفاده ايدم بيلر . و قتيله دولت عليه طرفندن سنوى جبل لبنانك آجيق اولان بودجه سنى قياتمق ايجون معاونت ناميله بر مقدار پاره نك و يرلمسى وعد ايدلمشيكن بو جهت كان لم يكن حكمنده قالمش و اخيراً بوكاه قابل كنديلرينه پوسته و تلغراف وارداتى بخش و احسان اولمشدر .

لبنانيلرك سائر مطالبى ايسه شونلردر : يرلى زاندارمه تنظيمى ، مجالس اداره اعضالغنه انتخاب اولنه جق ذواتك صورت انتخابلرى لايقيه تايمين ايدن الك طوغرى بر نظامنامه نك وضعى ، محكمه رئيسلريله هيئت حكماك بلا سبب و محاكمه متصرفلرك كيفيله معزوليتلرى و قايه ايدم جك بر قانونك تعيينى ، اولجه يا كلش بر صورتده مساحه و تخمين اولنان اراضى ايله هيچ مساحه اولنميان اراضى يي يكدن تدقيقله آكا كوره شيميدن صكره معقول برويركويه تابع طوتيلمسى ، برده بوتون ممالك عثمانيه ده اولدينى كې جبل داخلمدده محاكم تجاريه نك تأسيسى كې مواد لبنانيلرك باشليجه مطالبلرى تشكيل ايتمكددر .

بومطالبك بعضيسى - بكا قاليرسه - قابل اسعاف اولوب ، بعضيلرى ايسه جبلك تماميله مستقل اولمسنه خدمت ايدم جك بر حالده در .

زيرا جبلك مستقل برلبنانه مالك اولمى يوزندن بيروت لبنانى حال حاضرده كې اهميتى بوسبوتون غائب ايدم جك ، بيروتليرك شكاياته ميدان ويره جكددر .

سائر مطالبلى ايسه داخلى برشى اولوب اسعاف ايدلمسند برأس يوقدر . مع مافيه لبنانيلر بومطالبك هان بوكې بر زمانده اسعافى التزام ايتيورلر . انجق آمريقتا ، اوروپا و مصرده بولنان لبنانيلر مطالب مذكوره نك سرعتله تايمينى ايشته مكدده و اوروپا دولتلرى ده كنديلرى بو خصوصده تشجيع و ترغيب ايلمكدده درلر . حتى كمال جراتله ديه بيليرم كه لبنان فلاحلرينك بوندن اصلا خبرلرى يوقدر . بوكورولتى يي باپانلر يوزكيشى يي بيله تجاوز ايتيورلر .

مخاطبم ترجمه و فرانسه جهيه واقف ، اشراف محليه دن برلبنانلى اولدينى جهته لبنان اهالى سنك دولت عليه به قارشو نه كې برحسبالتله متحسس بولندقلىنى صوردم . مومى اليه ، لبنان اهالى سنك دولت عليه به تماميله صادق و مخلص اولدقلىنى ، اوروپا دولتلرينك نفوذ و بويوندروغى آلتنده يشامنى اكراف ايلدكلرىنى سويليله رك سوزينه دليل اوله رقى آتيدى كې بيانانده بولوندى :

ممالك عثمانيه ده اولدينى كې ، لبنان اهالى سى ده عناصر و مذاهب مختلفه دن مركب بولميورلر . مثلاً اسلام ، روم ، متساوله ، دروز ، قاتوليك و مارونيلر لبنان اهالى محليه سنى تشكيل ايديور .

مارونيلر سائر عناصره نسبتاً عدلىرى چو قدر . كوچوك و آز

علی الدوام دولتک بولطفنه قارشو حسیات منتدارانه وصادقانه ایله متحسس بولمغه واجبی بویوندروغی آلتنده یشامامغه مجبوردرلر . خصوصیه آوروپا ، آمریقایه مهاجرت ایدن لبنانیلر دول مذکورہ نك نه قدر چوق ویرکو آلدقارنی کوردکدن صکره ایچنده بولندقلری نعمتک قدر و قیمتتی تقدیر ایتلمیدرلر . بویله دوشونمک و حسیات مخلصانه لرنده دوام ایتک لبنانیلرک کندی منفعتی مقتضاسندر .

§

لبنانه متصرفلغی و صلاحیتی . — جبل لبنان متصرفنه دولت علیه طرفندن بخش اولنان صلاحیت بوتون ممالک عثمانیه ده بولنان والیردن قات قات زیاده در . حتی صدراعظمک ده فوقنده برصلاحیته مالک اولدینی آتیده بیان اولنان مواددن قولایجه اکلایلیر :

جبل لبنان متصرفی بش سنه مدتله تعیین اولنور بر عثمانلی اداره مأموریدر . متصرف ، ملکیه و عسکریه ، عدلیه و اداره مأمورلری عزل و نصبه مآذون و صلاحیتدار اولقله برابر ، عینی زمانده (لایسل) در . حین حاجتده ، متصرفی کندیسنی هر درلو مسئولیتدن قورتاره بیلمک ایچون گاه اجنبی نفوذ و امتیازاتنه ، بعضآده دولت متبوعه سنه استاد ایله تخلص کریمانه مقتدردر .

لبنان متصرفی قدر مأمورین عثمانیه ایچنده هیچ برکیمسه مسعود و بختیار دکلد . شویله که متصرفک آیانی آیده ایکی یوز اللی عثمانلی لیراسی اولوب ، هر سنه ملحقاتی دور و تفتیش ایچون دخی آروجه اوچ یوز لیرا قدر بر تخصیصاتی واردر .

بودور و تفتیش ایسه اوزون و مصرف اختیارینه محتاج بر شی اولیوب ، یالکز بولندینی محلدن یارم ساعتق مسافه اوزاقلغنده بولنان بر قائم مقاملغه قدر تشریف ایتک واوراده کمال استقبال واحترام . مله نواله چین عز و احتشام اولمقدن عبارتدر .

متصرفک ایکی اقامتگاهی واردر که بری یازلق ، دیکریده قیشلق در . متصرفک یازلق قوناغنی تشکیل ایدن موقع اوپله بر پردرکه ، ممالک شرقیه نك اک برنجی قصور عالیه و مزینه سندن بولندینی کبی ، عینی زمانده اوروپا حکمداراننک ده محسود و مغبوطی بولنه جق قدر مفروش و مزیندر . قیشلق اقامتگاه ایسه بیروتک اک اعلا بریرنده در ؛ ایجاری ده لبنان حکومت صندوغندن تسویه و تأدیه ایدیلیر .

بوایکی سرای محتشمه لازم کلن آلات و ادواتک جمله سی لبنان حکومتی طرفندن مبايعه اولنوب یرلی یرینه یرلشدیرلمش و متصرف حضرتلرینک راحت و استراحتلری کرکی کبی تأمین اولمشدر .

متصرف ، ایستدیکی یره خصوصی ترنلر و مزین آرابه و اوتومو . بیللره کیدر کلیر . برده کندیسنی اکلندیرمک ایچون جبلک اک مکمل برابندو موزیقه سی تحت امرنده و ایجابنده لوازم سفریه کبی معیتده بولندیرمقددر . بوباندو یکریمی درت ساعتده ویمک زمانلرنده اوچ دفعه متصرفی دیکلندیرمک ایچون استعمال اولنمقددر .

جبل لبنانده استخدام اولنان زاندارمه لردن یوز نفر دائم متصرفک

قوناغی اطرافنده معیت عسکری وضعیتیه هر امره آماده درلر . متصرف ، رشوت ارتکاب ایتیه جک اولسه بیله بیل باشی مناسبتیه قاریسنه . یوسف فرانکو پاشایه اولدینی کبی — ائک طولوسی قیمتده هدایا و هیا جیل اشرف وارکانی طرفندن ویریلیرکه ، بونی اخذ ایتیکده متصرف وجداناً مسئول و متهم اولمسه ، اخلاقاً هر حالده متهمدر .

خلاصه جبل متصرفلغنه تعیین اولنان ذات اوروپاده کی کوچوک دولترک بر قرالی قدر و آندن زیاده سعادت و رفاه ایچنده یشار . حالبوکه بونجه سعادت و عظمتی تدارک ایتک پاره ایله غیر قابلدر .

لبنان متصرفلری بو سعادت و راحت قاجیرمامق ودها بر مدت بوکانائل اولمق ایچون لبنانیلری دولته بک فنا و خلاف واقع طانتدیرمغه وعین زمانده اهل و سوء سیاست نتیجه سنده دولته بک باشنه — لزومسر یره — ایش آچوب ، هم اجنیلرک مداخلاتنه ، همده یرلیرک کوچملرینه خدمت ایده بیلیر .

جبل لبنان متصرف سابقک حرکات و سکناتی تدقیق ایده مدم . چونکه مفارقت ایتک اوزره ایدی . فقط کندیسیله کوروشوب بعض استیضاحاتده بولمهی و جریده منقارلرینه معلومات ویزمه یی چوق آرزو ایدیوردم . چونکه بو ذات محترمک لهنده وعلیه بنده جریان واردر . حقیقی اوکرتمک ، بی طرف برکیمسه دن مشارالیهک اجرا آتی تحقیق ایتک نصیب اولمدی .

مشارالیه حضرتلری تموزک اون یدیسنه مصادف اولان صالی کوننده اوروپا طریقله در سعادت کیتک اوزره معیتده مادامه لری بولندینی حالده بیروندن مفارقت ایتدی . کندیسنی بیروت والیسی ، احبا و اداسی تشییع ایتمشدر . برابندو موزیقه واسطه سیله ده احترامات رسمیه حقنده ایفا قلمشدر .

مخبر مخصوصک

بیروت

س . م . توفیق

بلغارستانه مخبر مخصوصک :

۵

بلغارستان مکتبلری

کچن مکتوبده بلغارستان مکاتب اسلامیه سنه عاقد اولوب بوسنه کی قونغرده قبول ایدیلن تعلیمات و بعض مطالعاتی « سبیل الرشاد » قارلرینک نظر دقتلرینه عرض ایتشدم . بالاخره بوبخی دها زیاده تعمیق ایدرک قومشومز بولنان کنج بلغارستانک عموم مکابی و بونلرده بولنان شاگردان و خصوصات سائر حقنده « سبیل الرشاد » قارلرینه دها اطرافلی معلومات و یرمک ایچون بلغارستان معارف نظارتنه ، ایستاستیق دائره سنه مراجعت ایتدم . حین مراجعتده کرک ناظر و کرک سائرلری طرفندن کورمش اولدیغم معامله انسانیتکارانه یه قارشی بالخاصه متشکرم .